

Steneli D. Oraya*

Nanay Mariquita

DOI: [10.5281/zenodo.15309830](https://doi.org/10.5281/zenodo.15309830)

Received February 2025; Reviewed March 2025; Accepted April 2025; Published May 2025

Abstract: This poem, written in Cebuano, is a painful but honest and intimate confession of a granddaughter's love to her late grandmother. A love so deep that, as grandchildren being left in this world by our beloved grandparents, we take time to look above into the vastness of the skies imagining that they are there watching over us, guiding us throughout this circle of life. A love so symbolic of purity and pain, depth and suffering, and this constant tug of holding on and letting go. A love so symbolic of permanence etched in our minds, memory, and being. A love so persevering and enduring, that despite the hurt from loss, we carry on.

Imong dughan Nanay tim-os ug lig-on,
Imong hunahuna hapsay ug mabunukon,
Ikaw kusgan, kugihan, dili kapuyon,
Kasingkasing mo maamuma ug mahigugmaon.

Sayo ka mubugtaw, sa mga apo mag-atiman,
Maaninag ko ikaw kanunay, sa kusina mangabuhan,
Siguraduhon nimo nga makakaon kaming tanan,
Bisan lang ug tinughong, basta walay apo nga magutman.

Bisan asa ka mulakaw, kuyog mo kaming imong mga apo,
Tawagon na ngani ko ni Nanay Lydia, mag ikog-ikog nako nimo,
Nahibalo ako sa tanang mga kahigalaan nimo,
Kay ug manghatag kag utan langka, sa sayal mo nagagunit ako.

Musagka kita sa bukid, kadaghan namong magburuyuboy,
Magpinagukuray, sinungugay, ang mapikon musutoy,
Kami imong badlungon, muhunong lang ug nagkapot kanag kahoy,
Ang atong bawong buwad ug tinughong mangatabwad, sa suba maga langoy.

Nanay gitudluan mo kami ug unsaon nga mabuhi,
Kusog nga gihatag sa Diyos, gigamit mo sa pagkugi,
Sa silingan dili manglupig apan andam mutabang pirmi,
Muhatag ug unsay naa, bisan lamang ug pinobri.

Gitudluan mo akong magsulirap arun gamiton sa atong payag,
Paghamis sa buri, ug paglimin-limin aron mahimo nga bag,
Magbaros ug silhig, maghimog duyan nga sama sa salag,
Maghawan, mag guna, manluto, Nanay imong kaalam wala ko gikawang.

Nahinumduman ko ikaw nagbaros kitag silhig kausa,
Ilawum sa lubi, kahapunon alas tres nga takna,
Kalit kong gisakmit sa akong kiliran ang maanyag nga bukad,
Kanimo gihatag ko kini, apan ang kalawum sa imong panghupaw dili matungkad.

Ako nabalaka ug kanimo Nanay ako nangutana,
Bisan ako bata pa, panuyo ko nga sabton imong problema,
Nihilak ka sa tago, nakita ko ang nahulog nimong mga luha,
Misulti kang hingbiya na sa dayon ang imong maguwang nga wala kamo nagkita.

Ako hilom nga nasakitan sa akong nahibaluan,
Bantog lang ikaw lawum ang hunahuna, mga luha gipugngan,
Mag-ilob na lang sa kasakit ug kaguol nga biniyaan,
Dili kita makalakaw ug makabisita tungod kay kita kablasanun lamang.

Akong kasingkasing Nanay tigda nga gisuriban,
Pag-eskwela ayuhon ko, akong kaugalingun gipasidan-an,
Makakat-on ug insakto aron maayong trabaho mahikaplagan,
Aron matabangan ko ikaw Nanay, sa pangandoy ko, ikaw akong kauban.

Magdalos kita sa bukid, mangharas ug mangharing sa mga patay nga sanga,
Dala nato ang gamay nga radyo, ang tingog pastilan sagarat na,
Pag-abot sa udtong takna magpahuway kita sa payag natong sa yuta nisandig na,
Dayon kong manghulbot sa imong uban, magpiyong-piyong ug taman ang imong mga mata.

Naandan mong mag-gahin sa mga prutas nato sa kabukiran,
Sabana, langka ug laing-laing saging apil na ang natundan,
Magkutkot ka dayon sa yuta kay mga prutas tan-ugan,
Kahuman sa tulo ka adlaw, paspas na kamig kaon kay imong inandaman.

Usa ka adlaw Nanay, lawas mo nanluya, ing bigay,
Ako nasubo kay ikaw dili mapatambal dakong kantidad kita waray,
Hangtod gibaligya na nimo ang kabaw nga imong sinapnay,
Naghilak ko sa hilom nga ako walay ikatabang kanimo Nanay.

Adlaw-adlaw ko ikawng gibantayan, dili ko na ikaw padigamuhon,
Tungod kay nakita ko ang imong pagda-ut, imong lawas luyahon,
Hinungitan sa imong mga medisina, nilugawan ug kanimo nagatambong,
Kusion ang akong dughan sa matag lawum nga panghupaw nga igawas mo sa hilum.

Hing abot ang takna nga akong gikahadlukan nga ikaw Nanay mubiya na,
Ang akong kinabuhi daw napawong, ang kahayag nawala,
Lawom nga kaguol, mga luha daw suba ang pag awas,
Ako muhangad sa langit, galaum nga malantaw ko ikaw sa mga dampog nga daw gapas.

Ania ako niining atong bukid naglakaw niining mga taknaa,
O Nanay hain na ang dagway mong maaghupon ako nagpangita,
Hain na ang mga kamot mo ilarum ning mga larag nga mga sanga,
Hain na ang mga halok mo ug ako mudagan padung kanimo sa payag natong guba.

Gihandom ko Nanay ikaw taliwala niining atong kabukiran,
Malantaw ko pa ang imong hulagway nga mukatawa sa kaanyag gihalaran,
Mabati ko pa kaayo mga taghoy mong sama sa mga siloy,
Mabati ko pa ang tingog mong mapanalipdanon ug kami sa kalasangan mag suroy-suroy.

Nanay sa gugma ikaw among hinalaran,
Magabakho ako sa tago ug ikaw akong mahinumduman,
Sinakmay ko ikaw sa giladmon niining akong dughan,
Sinapnay ko ikaw sa gugmang walay paglubad, walay katapusan.

Bisan pa magkatawa ang kalibutan, kaguol sa dughan ko walay kabutangan,
Luha ko magatubod tungod kay wala ka na sa akong kiliran,
Wala ako kanimo makabayad sa imong walay hunong nga pag atiman,
Mga pangandoy ko kanimo, Nanay, wala ko matuman.

Nanay, salamat sa imong pagtudlo kanamo,
Sa maayo nga pamatasan ug gugma sa isig ka tawo,
Nakat-on kaming mahimong mahigugmaon tungod kanimo,
Bisan kita kablasanun apan may lig-on nga prinsipyo.

Bionote

Steneli D. Oraya is mother, daughter, wife, and a healthcare worker. She is from Biliran Island in the Philippines but is currently living in Singapore with her family. Her strong emotions driven by life's experiences, at times hard and painful, are her vehicle to write poems of depth and meaning.